

Nd. 348. Frumvarp til laga [183. mál]
um Útvegsbanka Íslands.

(Lagt fyrir Alþingi á 81. löggjafarþingi, 1960—1961.)

I. KAFLI

Hlutverk og skipulag bankans.

1. gr.

Útvegsbanki Íslands er sjálfstæð stofnun, sem er eign ríkisins, en lýtur sérstakri stjórn samkvæmt lögum þessum.

2. gr.

Ríkissjóður ber ábyrgð á öllum skuldbindingum Útvegsbanka Íslands. Til þess að taka lán erlendis án tryggingar í sjálfs sín eignum, þarf bankinn sérstaka lagaheimild hverju sinni.

3. gr.

Hlutverk Útvegsbanka Íslands er að reka hvers konar bankaviðskipti, styðja sjávarútveg, iðnað og verzlun landsmanna og greiða fyrir fjármálaviðskiptum þeirra, er stunda þessar atvinnugreinar.

4. gr.

Útvegsbanki Íslands hefur heimili sitt og varnarþing í Reykjavík, en auk þess getur hann haft útibú, þar sem bankastjórn og bankaráð ákveða.

II. KAFLI

Um starfsemi bankans.

5. gr.

Hlutverk sitt leysir Útvegsbanki Íslands af hendi með því:

- a. að taka við fé til ávöxtunar og varðveislu með hlaupareiknings- eða spari-sjóðskjörum;
- b. að kaupa og selja vixla, tékka og ávísanir;
- c. að kaupa og selja verðbréf;
- d. að veita hvers konar lán önnur gegn tryggingum, sem bankinn metur gildar;
- e. að kaupa og selja erlendan gjaldeyri og reka hvers kyns erlend bankaviðskipti;

- f. að taka við geymslufé (depositum) og hafa með höndum umsjón og varðveislu eigna;
- g. að annast önnur venjuleg viðskiptabankastörf.

6. gr.

Stjórn bankans skal gæta þess, að bankinn eigi ávallt hæfilegan hluta eigna sinna í auðseldum verðbréfum, vixlum og lánum, sem fást greidd með skömmum fyrirvara. Skal eign bankans í ríkistrygðum verðbréfum og öðrum tryggum og auðseldum verðbréfum nema að minnsta kosti 15% af innlánsfé með sparisjóðskjörum.

III. KAFLI

Um Fiskveiðasjóð Íslands.

7. gr.

Fiskveiðasjóður Íslands skal vera sérstök deild í Útvegsbankanum með aðskildum fjárhag og bókhaldi og ber sjálfur kostnað af rekstri sínum.

Bankastjórn Útvegsbankans hefur á hendi framkvæmdastjórn sjóðsins og rekstur.

Um Fiskveiðasjóð fer að öðru leyti eftir þeim sérstöku lögum og reglugerðum, sem um hann gilda.

IV. KAFLI

Stjórn bankans og reikningsskil.

8. gr.

Yfirstjórn bankans er í höndum ráðherra þess, sem fer með bankamál, og bankaráðs, svo sem fyrir er mælt í lögum þessum. Stjórn bankans að öðru leyti er í höndum þriggja manna bankastjórnar.

9. gr.

Bankaráð skipa fimm menn, kosnir hlutbundinni kosningu af Alþingi til fjögurra ára í senn ásamt jafnmörgum til vara. Ráðherra skipar einn hinna kjörnu aðalmanna formann bankaráðs til fjögurra ára, en annan varaformann. Ef bankaráðsmaður eða varamaður fellur frá eða verður óhæfur til starfans, áður en starfstími hans er á enda, kýs Alþingi annan mann í hans stað.

Bankaráðsmenn eða varamenn þeirra skulu vera búsettir í Reykjavík eða svo nálægt Reykjavík, að þeim sé auðvelt að sækja bankaráðsfundi hvenær sem er.

Varamaður tekur laun í stað aðalmanns þann tíma, er hann starfar í bankaráðinu.

10. gr.

Bankastjórn Útvegsbanka Íslands er skipuð þremur bankastjórum, sem bankaráð ræður. Skulu þeir ráðnir með tólf mánaða gagnkvæmum uppsagnarfresti. Þó getur bankaráð vikið bankastjóra frá fyrirvaralaust og án sérstakrar launagreiðslu, ef hann hefur brotið af sér í starfi. Bankaráð skal skýra bankastjóra skriflega frá ástæðum fyrir uppsögn eða frávikningu úr starfi. Heimilt er bankaráði að ráða aðstoðarbankastjóra.

Ekki mega bankastjórar reka atvinnu sjálfir, ekki vera í stjórn atvinnufyrirtækja eða hafa með höndum önnur launuð störf nema samþykki bankaráðs komi til.

11. gr.

Bankaráð skal halda reglulega fundi tvisvar í mánuði. Aukafund skal halda, er formaður eða bankastjórn telur þess þörf eða meiri hluti bankaráðsmanna óskar þess.

Bankaráðsfundir eru lögmætir, ef þrjú bankaráðsmenn eru á fundi. Afl atkvæða ræður úrslitum á fundum.

Bankastjórar eiga rétt á að sitja fundi bankaráðs og taka þátt í umræðum, nema rætt sé um mál, er varða bankastjórana sjálfa. Þeir skulu gefa bankaráði reglulegar skýrslur um störf bankans.

12. gr.

Bankaráð hefur yfirumsjón með starfsemi Útvegsbankans. Það gerir tillögur um reglugerð bankans, sem ráðherra setur, ákveður verkaskiptingu bankastjóra og setur þeim erindisbréf.

13. gr.

Bankaráð ræður aðalféhirði og aðalbókara bankans og stjórnendur útibúa utan Reykjavíkur. Alla aðra starfsmenn ræður bankastjórnin og segir þeim upp starfi.

Ráðherra ákveður þóknun bankaráðsmanna. Um laun bankastjóra og annarra starfsmanna bankans, svo og eftirlaun, fer eftir ákvörðun bankaráðs.

14. gr.

Bankastjórn Útvegsbankans hefur æðstu stjórn allrar daglegrar starfsemi bankans eftir nánari fyrirmælum reglugerðar bankans og ákvörðun bankaráðs.

Bankastjórnin ráðstafar fé bankans og stendur fyrir rekstri hans. Henni ber að sjá um, að bankareksturinn sé í öllum greinum samkvæmt þessum lögum og reglugerð bankans.

Tveir bankastjórar skulu undirskrifa, svo að skuldbindi bankann, ef gefa skal út eða framselja vixla, önnur verðbréf eða skriflegar skuldbindingar. Þó er bankaráðinu heimilt að veita tilteknum starfsmönnum bankans umboð til þess að skuldbinda bankann í þessum efnum með undirskrift sinni ásamt einum bankastjóra, svo og að veita ákveðnum starfsmönnum bankans umboð til þess að skuldbinda bankann með undirskrift sinni eftir reglum, er ákveðnar skulu í reglugerð. Í reglugerð má einnig setja ákvæði um tilteknar skuldbindingar, þannig að þær undirriti tveir bankastjórar og eigi aðrir, svo gilt sé.

15. gr.

Starfsár Útvegsbankans er almanaksárið. Ársreikning skal birta í Stjórnartíðindum, en auk þess skal við hver mánaðamót birta yfirlit um efnahag bankans.

Reikningar bankans skulu endurskoðaðir af tveimur endurskoðendum, sem Alþingi kys hlutbundinni kosningu til tveggja ára í senn. Ráðherra úrskurðar reikninga bankans.

16. gr.

Af tekjum hvers árs skal greiða kostnað við rekstur bankans, svo og töp vegna afskrifaðra lána samkvæmt ákvörðun bankaráðs.

Tekjuafgangi skal bankaráð ráðstafa til varasjóðs og annarra hliðstæðra sjóða bankans að fengnum tillögum bankastjórnar.

17. gr.

Bankaráð, bankastjórar og allir starfsmenn bankans eru bundnir þagnarskyldu um allt það, er snertir hagi viðskiptamanna bankans og þeir fá vitneskju um í starfi sínu.

Eigi mega bankastjórar né starfsmenn vera skuldskeyttir bankanum, hvorki skuldunautar né ábyrgðarmenn annarra.

V. KAFLI

Ýmis ákvæði.

18. gr.

Bankinn er undanþeginn öllum opinberum gjöldum og sköttum hverju nafni sem nefnast, þar á meðal til ríkissjóðs og sveitarsjóða eða annarra stofnana.

Bækur bankans, ávísanir og hvers konar skuldbindingar, sem gefnar eru út af bankanum og í nafni hans, svo og skuldbindingar, sem veita bankanum handveðs-rétt, arðmiðar af skuldabréfum bankans og framsöl þeirra skulu undanþegin stimpil-gjaldi.

19. gr.

Glatist viðtökuskirteini, er bankinn hefur gefið út fyrir handveði eða geymslu-fé eða fyrir innláni, eða viðskiptabók fyrir sparisjóðsinnlagi eða öðrum innlögum, getur bankastjórnin stefnt til sín handhafa þessa viðtökuskirteinis eða viðskipta-bókar með sex mánaða fyrirvara og birt stefnuna þrisvar sinnum samfleytt í Lögbirtingablaði, og ef enginn hefur sagt til sín, áður en fyrirvarinn er liðinn, getur hún greitt þeim manni upphæðina, sem fengið hefur viðtökuskirteinið eða við-skriptabókina, án þess að nokkur annar, er viðtökuskirteinið eða viðskiptabókin kann að hafa verið framseld til, geti þar fyrir búið kröfu á hendur bankanum.

20. gr.

Fé ófullráða manna og almannastofnana má setja á vöxtu í bankanum.

21. gr.

Fé það, sem lagt hefur verið í bankann, ásamt vöxtum þess er undanþegið kyrrsetningu eða löghaldi, meðan það stendur þar.

22. gr.

Bankinn hefur rétt til að láta starfsmenn sína selja verðbréf og annað, sem hann hefur fengið að handveði, við uppboð á hverjum þeim stað, er þykir til þess fallinn, en aðvara skal hann veðsala um þetta í votta viðurvist með átta daga fyrirvara. Nú er veðsali ókunnur eða menn vita ekki um heimili hans, og skal þá bankinn stefna hlutaðeiganda með fjórtán daga fyrirvara til að leysa veðið með auglýsingu í Lögbirtingablaði.

23. gr.

Nú er fasteign seld á nauðungaruppboði eða við gjaldþrotaskipti, og ber þá uppboðshaldara að rannsaka, hvort eignin sé veðsett Útvegsbankanum og geta þess í uppboðsgerðinni. Ef svo reynist, skal bankanum eða útibúi því, er í hlut á, gert viðvart svo tímanlega, að hægt sé að mæta eða láta mæta við uppboðið.

24. gr.

Lög þessi taka gildi 15. marz 1961, og falla þá jafnframt úr gildi lög nr. 34 frá 29. maí 1957, um Útvegsbanka Íslands, nema VI. kafli laganna.

Ákvæði til bráðabirgða.

Við gildistöku laganna skal Alþingi kjósa nýtt bankaráð samkvæmt ákvæðum þeirra, og skal kjörtími þess vera til ársloka 1964, og fellur þá jafnskjótt niður umboð núverandi bankaráðsmanna og varamanna þeirra.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp þetta er flutt til þess að samræma löggjöfina um Útvegsbanka Íslands öðrum lögum um viðskiptabankana og þá sérstaklega með hliðsjón af frumvarpi því, sem nú liggur fyrir þinginu um Landsbanka Íslands.

Í frumvarpi þessu er ekki um efnisbreytingar að ræða, utan þess, sem nú skal greina.

Í 9. gr. eru ný ákvæði um það, hvornig bankaráð skuli skipað, og eru þau í samræmi við ákvæði þeirra frumvarpa ríkisstjórnarinnar um ríkisbankana, sem fyr-ir þessu þingi liggja og lögfest voru á síðasta þingi varðandi Búnaðarbankann.

Rétt þykir að vekja athygli á, að sú breyting er gerð í þessu frumvarpi frá gildandi lögum, að ráðherra getur ekki vikið bankastjóra frá, en til þess mundi þurfa ákvörðun bankaráðs samkvæmt 10. gr.

Ennfremur eru í 7. gr. tvímællaus ákvæði um það, að framkvæmdastjórn Fiskveiðasjóðs Íslands heyri undir bankastjórn Útvegsbankans, en ekki bankaráð. Þetta atriði hefur orkað tvímælis, en ákvæði frumvarpsins eru í samræmi við þá framkvæmd, sem verið hefur.

Að öðru leyti þykir frumvarp þetta ekki þurfa skýringar við. Þó skal þess getið, að eldri ákvæði VI. kafla laga nr. 34 29. maí 1957, um Útvegsbanka Íslands, eru látin halda gildi sínu til varúðar.